

LO MESTRE TITAS

SUSCRIPCIÓ

En Barcelona: semestre, 2 pesetas
» » un any, 3 »

En provincies: semestre, 2'50 pesetas
» » un any, 4'00 »

Número solt 5 céntims

Excm. é Iltrm.

DR. D. JOSEPH MORGADES Y GILI

Entra avuy á Barcelona nostre nou Bisbe.

Nasqué l' il·lustre Prelat el 10 d'Octubre de 1826 en Vilafranca del Panadés, patria de Milá y Fontanals, Torres y Bages y altres sabis il·lustres de Catalunya. Fill de modestíssima familia, pro ab vocació decidida al sacerdocí y á la ciencia, entrá com á *famul* en el Seminari de Barcelona, sent tan grans son talent, sas virtuts y aplicació, que, poch anys després, era Catedràtic y Rector d'aquell Establiment docent, un dels més adelantats d'Espanya, per los homes eminents que ha produït.

Assistí á las classes de Filosofia y Lletres de nostra Universitat; s'ordená de sacerdot en 18 de Septembre de 1852; rebé á Valencia els graus de llicenciat y doctor; guanyá per oposició la plassa de Canonge Penitenciari de Barcelona, en 1863; y per fi fou consagrat Bisbe de Vich el 16 de Juliol de 1882.

Sos coneixements científics son grans, acreditantlos ja als 23 anys quan fou nomenat Catedràtic del Seminari de nostra ciutat. Ha publicat la magnífica obra de *Moral de Scavini*, anotantla y augmentantla; ha col·laborat en la traducció del *Protestantismo* del célebre Perrone; publicá desde 1866 el *El Mensajero del Sagrado Corazón*; redactá infinitat de folletos y fullas soltas de propaganda y ha pronunciat discursos magistrals, sobre tot el conmemoratiu del 25 Aniversari del immortal Pío IX, á la Catedral de Barcelona.

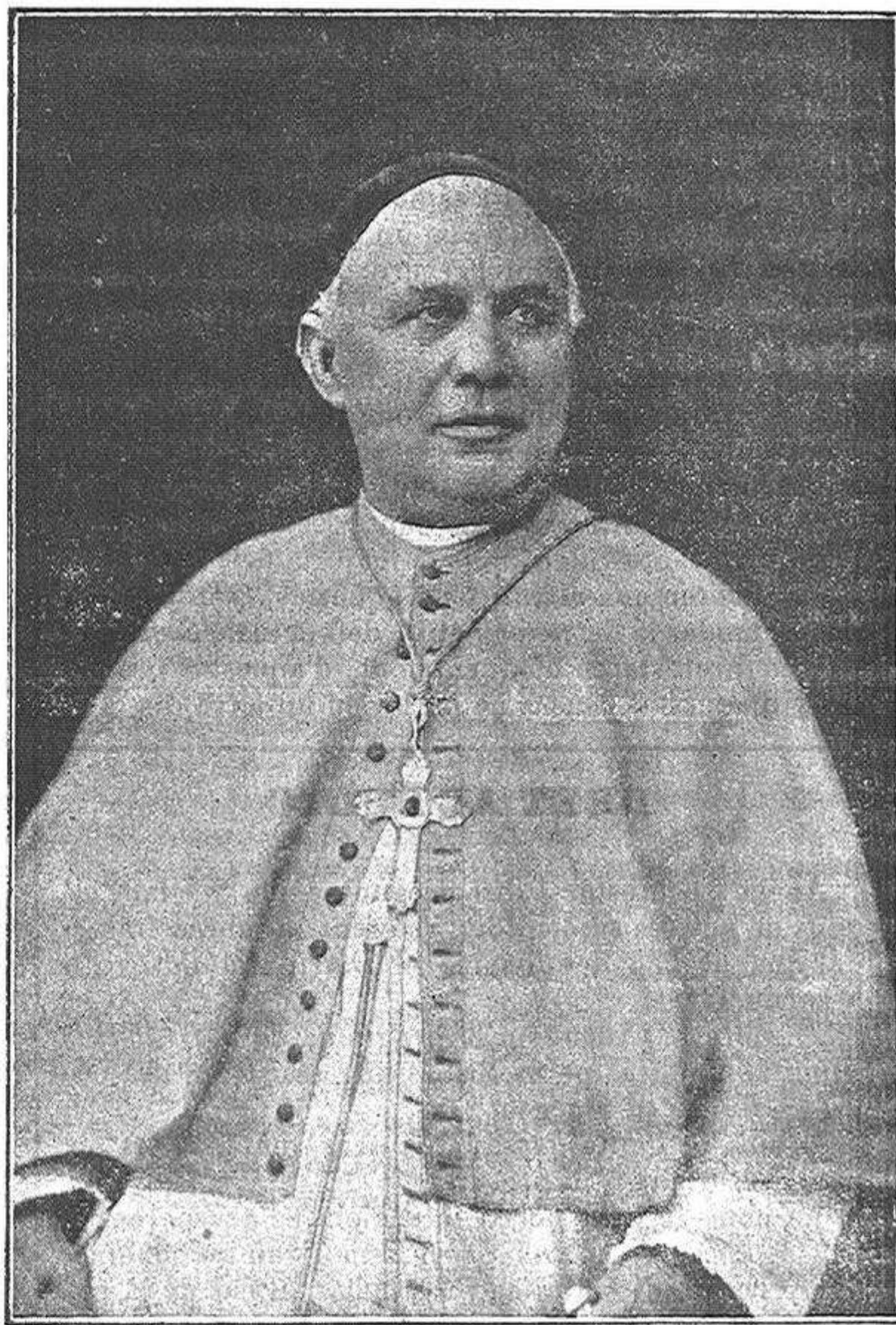
Las pastorals, durant sos anys d'Episcopat, han sigut célebres, copiantlas tots los periodics catòlics, que veyen en ellas un raig de llum vivíssima pera aclarir las enrrabassadas cuestiones catòlich-espanyolas d'avuy y la no menos fosca qüestió obrera, de palpitant actualitat en las comarcas fabrils del Bisbat de Vich, ab motiu de las *huelgas* de Manlleu, Manresa y altres vilas importants.

Y, per fi, ha demostrat el Dr. Morgades son entusiasme per la ciencia patria, ab la fundació del celeberrim *Museo Episcopal* de Vich, ple de joyas històriques, arqueològiques, que es avuy un dels més importants d'Espanya, gracies als treballs continuos d'aquest Prelat il·lustre, que posava en ell totes sas riquesas y talent, mentres allá á Madrid el tractava d'antipatriota é ignorant un diputat ignorantíssim, tant ignorant com xerraire sens tó ni só, fill lilegítim del doctrinarisme lliberal espanyol, ab tota sa barra colossal, ab tota sa *cháchara* necia y ab totes sas infu-las quixotesques.

El Dr. Morgades, modelo de virtut, ha sapigut instituir nombrosas fundacions, destinadas á la ciencia no protegida, á la virtut desamparada, á la pobresa

de las classes necessitadas. L'Asilo del Bon Consell, la casa d'Obradors, y sobre tot, el magnífich establiment, no acabat encare, que ocupa el Seminari de Barcelona, y las *becas* pera estudiants pobres, son fruits de son zel y sa activitat antes ja de ser consagrat Bisbe. Durant els terribles cóleras dels anys 54 y 65 y la febre amarilla del any 70, cuidá tant heroicament als apestats, que son nom, desde llavors, fou célebre en tot Barcelona.

Ja Bisbe, ha multiplicat, si 's pot dir aixís, sa acti-

LO BISBE DE BARCELONA

vitat, y la Diócesis vigatana, que ha vist en éll á un pare, pro també á un restaurador y á un gran caracter, plora avuy la pèrdua de son Prelat, que era son benefactor y son orgull.

Fill en Morgades de Catalunya, era impossible fos indiferent á las desgracias y á la esclavitut de nostra Patria.

En el Senat, en Pastorals, en mil llochs, ha defensat la autonomia de Catalunya, remey unich que 'ns queda, gracies á lo qual l' ex-Bisbe de Vich es també una gran figura política y social, demostrant un cop

més que, si be s' distingeixen, no van may deslligadas las santas causas de la Rel·ligió, de la Patria y de la Ciencia.

Ciencia, Patria y Rel·ligió, intimament enllassadas, se contemplan en lo célebre Monastir de Ripoll, sepulcre de nostres il·lustres Comptes-Reys, mansió dels benemerits fills de Sant Benet y joya may pron apreciada de la Arquitectura y de la Ciencia. El Doctor Morgades ha lograt tornarli son antich esplendor rel·ligiós y científich y Deu fassa que, surgint prompte un nou dia de llibertat cristiana y democracia veritat, pugui tornarse aviat son esplendor patriòtic al célebre Monastir catalá.

Aquestos son la biografia y caracter del nou Bisbe de Barcelona; biografia envejable, caracter dels que no abundan.

El que á Vich se feu digne successor de Sant Bernat y el bisbe Oliva, serà á no duptarne en Barcelona successor digníssim de Sant Paciá y Sant Olaguer, gloria de la Rel·ligió y puntal firmíssim de sa Patria.

Lo MESTRE TITAS lo felicita de cor, y li dedica aquestas quatre ratllas, com á penyora de la obediencia y sumissió que com á catòlics li debém.

Crónica

En Dreyfus ha sigut indultat pel President de la República francesa; Son deliciosos aquets *monsieurs* republicans! Molt deliciosos!

Perqué el capitá juheu ó havia traicionat á sa Patria, ó no. Si la havia traicionat, deu complir sa condemna y es un miserable el govern que indulta á criminals d'aquesta classe. La traició á la Patria no pot perdonarla cap Ministre digne. Y si no es criminal hermosa justicia la justicia republicana, que condemna á un ignoscent en dos judicis seguits, y ab penas tan terribles com las imposadas al capitá israelita! Y torném á preguntar á *La Publicidad*: ¿es aquesta república la que se 'ns posa com á modelo?

En Dreyfus, l'heroe dels republicans espanyols, era juheu, es dir, *no tenía patria*. ¿Y no es un altre vergonya per la República francesa que tingan en ella tots els cárrechs seus premis inclús la Presidencia de la República, els juheus, els que no reconeixen Patria? ¿No es aixó posar al poble francés, lligat de mans als peus del extranger?

Y recordis que en la Masoneria, desde 1801, per amunt, tots los masons son juheus. Juheu es en Sagasta, juheu en Moret, juheu en Morayta, juheu en Blanco. Juheus y per lo tant, *sense patria*, compositas que anteposan sas ideas polítiques y utilitarias als interessos del Estat en que viuen. Y sent aixís ¿es gens extrany que 'n Sagasta nos hagi vengut als EE. Units; que 'n Moret nos hagi sacrificat á la triple aliansa; que 'n Morayta hagi negociat ab las lógias de New-York y l'Aguinaldo, las perduas de Cuba y Filipinas; en fi, que 'n Blanco vaigi cumplir cobardament

als cobardas ordres del masónich y juheu ministeri de D.ª Cristina?

Els socialistes francesos tenen rahó: mentres la República francesa sigui pagada y sostinguda pels juheus, será la noble Fransa juguet d'Alemanya y Rússia. Y nosaltres afegim: mentres governin a Espanya los juheus-masóns, súbdits del masó-juheu Morayta, será Espanya una sucursal del Extranjer, ab totes las vergonyas consegüents.

¡El dimoni es la premsa espanyola! Lo que es la Infanta Mercedes y jo n'estém empipadissims. Y rábiin els que 's creyen que 'm mocava ab mitja mániga.

Los motius que jo tinch d'estarne ressentit no son del cas explicarlos. Menos, no sabent si mon estimat lector sabria guardá 'l secret. ¡Hi ha cada batxiller per aquests mone!

Pro la infanta, vos dich que deu trinar contra las chismografias dels periodichs. Primer la van fer novia de Don Jaume. Y un periodich pintaba al Príncep carlista tot desdenyós y al redera á la Infanta tan trista, que enternia á las pedras. Després l'han volguda casar ab el primogenit del príncep d'Aosta. Tercer promés: un net de la Reina Victoria. El qual degué donar-li ja "l'ultimo addio" quan ha surtit ja á la escena el promés n.º 4: *Monsieur* Enrich d'Orleans. Y *cai* si va de debó. *El Imparcial* descriu un per un los paseitjos en que van junts los il·lustres festejadors y pinta y desentanya lo sentit intim de cada miradeta que surt d'aquells enamorats ullassos, si es que 'ls té grossos, que ho ignoro. Ahir mateix, un periodista 'ls sorprengué (¡bachiller!) tot requerebrantse en una boscuria propera á Sant Sebastiá, y al donarne compte al seu periódich, ho fa ab tanta ternura, que 'ns vingueren á la memoria aquells versos d'en Balbuena:

A dos tórtolas vi en esta ribera,
con ellas el amor entretenido.....

¡Llástima que 'l novio n.º 5 estiga ja esperant tanda cantant ab una guitarra:

Sal, salero, resalao,
sal á la ventana, sal;
que quiero ver, salerosa,
la sandunga de tu sal.....

Táctica

S'ha posat á la venda, al preu de *dos rals*, (Biblioteca Regional Molas, 24, entressol, 1.ª) una importantíssima **Táctica de Infantería**, dedicada als carlistas. Son autor l'ha resumida de tal manera, que no hi ha cap qüestió inútil, essent ordenada de modo que 'ls que menes entenen en la materia, poden en 15 días dominarla del tot. Un llibre aixís, sempre útil, es avuy d'absoluta necessitat, per lo que pot tronar.

Certamen

N.º 48, Programa Carlista; lema: *Carlos VII*.—N.º 49, El Programa carlista; lema: *Democracia*.—N.º 50, Carlos VII; lema: *†*.—N.º 51, Cabrera; lema: *Estudi històric*.

Avuy, día 30, acaba 'l plasso pera la admisió dels treballs destinats al present *Certamen*. Los que 's rebin posteriorment quedarán fora de concurs y serán cremats ab els no premiats. Los individuos del Jurat Calificador que, individualment, ja s'han fet càrrech del merit de tots els treballs anunciats, se reuniran dijous vinent, ajudant Deu, pera votar y decidir per majoria absoluta de vots quin será el treball premiat y quins els mereixedors d' *accésit*. Dissapte vinent publicarem el fallo del *Jurat Calificador*.

LOS CATALANISTAS

La qüestió dels *Segadors* ha acabat de dividirlos. *La Nació Catalana* obrí un concurs pera premiar un himne acomodat á la música tal com se canta avuy, y, com á consecuencia, pera desterrar la lletra ab que avuy s'entona la popular cansó catalana. Com á motius, posá *La Nació*: 1.er que la actual lletra dels *Segadors* es massa llarga; y 2.^{on} "que no hi ha en ella conceptes pera expresar nostra servitut present y una falaguera esperansa pera 'l pervindre."

El 1.er inconvenient es ridícul, pues sap tothom que no 's sol cantar més que las estrofas 1.ª, última y penúltima de *Los Segadors*, ab lo qual resulta una poesia més curta encara que la que vol premiar el quinzenari catalanista. El 2.^{on} inconvenient se desfa ab el sol fet de llegir las tres magníficas estrofas:

«Catalunya, comtat gran—qui t'ha vista rica y plena.
Ara 'l Rey nostre senyor—declarada 'ns té la guerra
Bon cop de fals
Bon cop de fals defensors de la terra
Bon cop de fals.

«Hont' es vostre capitá,—ahont' es vostre bandera?
Varen treure 'l bon Jesús—tot cobert ab un vel negre.
Bon cop de fals, etz.

Aquí es nostre capitá—aquesta nostra bandera,
A las armas, cataláns—que 'ns han declarat la guerra.
Bon cop de fals, etz.»

¿Hi ha res que expressi mellor nostra *servitut present* que 'ls magistals versets de la 1.ª estrofa? ¿Hi pot haver ploma que en tant pocas paraulas puga expressar la infinita anyoransa d'una Patria plena y rica, y pena més greu al declarar perduda aquesta riquesa y plenitut, per havernos declarat la guerra el Rey nostre senyor, el que en el mon té més poder y que pot, per lo tant, fer sofrir la esclavitut més terrible?

¿Y qué es sino "una falaguera esperansa pera 'l pervindre" aquell *Bon cop de fals*, repetit á cada estrofa y que 'ns recorda una victoria gloriosa del poble barceloní sobre 'l tiránich Compte-Duch? ¿No es aquest *bon cop de fals* com un quant que 's tira als despótichs centralisadors, recordantlosi que res resisteix á la fals catalana, segadora de caps tiránichs y monopolisadors?

Las darreras magníficas estrofas no son més que una penyora segura de una prompte resurrecció; perque no hi ha esperansa més certa y segura de victoria que tenir per capitá 'l bon Jesús y per aymada bandera la Bandera Sagrada de Santa Eularia.

Es aixó tant evident, que la majoria dels catalanistas cregueren que altres, y no aquestas, eran las causas de mudar la lletra magistral dels actuals *Segadors*. Per xó protestaren eloquentment; d'aquestas protestas y d'aquestas causas ne parlaré un altre día.

DRET AL BULTO

Aném á contestar á dos preguntas que 'ns fan alguns de nostres subscriptors referents al abrá fraterno que acaban de donarse el *Diario Catalán* y *Lo MESTRE TITAS*.

Primera: "¿Admetem el programa de la *Unió dels catòlics* publicat pe 'ls Bisbes que assistiren al Congrés Catòlich de Burgos?"

Es una pregunta massa seca pera que aixís mateix siga contestada.

La bona fe y las bonas intencions se transparentan en las *Bases de la unió*, pero demostran no coneixer gayre las trapissondarias y las malas armas de la política. Al ficarse entre la política lliberal pera combatrerla, es probable que 'n surtin ab l'hàbit empastifat.

En quant á las *Conclusions*, en teoria al menos, son dignas d'alabansa.

Los que 'm fan aqueixa pregunta, que 'm permetin que 'ls diga: Els carlistas no hem posat may obstacles á lo que 's proposin els Bisbes, com á tals; ab nosaltres han contat sempre.

Pero, no será faltarlos al respecte, si 'ls dich que la unió dels catòlics y... l'aigua calenta.....

Fa vuyt ó deu anys que 's predica, y per ara tots bons, gracias á Deu.

Ojalá m'equivoqui.

Segona: A la *unió* que proposan el *Diario Catalán* y *Lo MESTRE TITAS* ¿hi caben los alfonsins?

Distingo. Don Carlos digué que 's pot ser catòlich

sense ser carlista, pero no 's pot ser carlista sense ser catòlich. Ja diguerem que hi poden entrar tots los catòlics no anticarlistas. Los alfonsins, entenen per alfonsins los amichs de D.ª Cristina y sa familia, *sé*. Los alfonsins, entenen per tals los que defensen la política alfonsina, NO. Aquestos son lliberals, admeten la constitució ab son detestable article 11, el matrimoni civil y la llibertat de cultos, de consegüent, no poden venir ab nosaltres. Son llops ab pell d'ovella que 'ns devorarian á la millor ocasió, sembrarian la mala herba entre nosaltres. Y com que 'ls alfonsins de la classe primera son mitja dotzena, y no vindrán pas, treguin la conseqüencia nostres *preguntayres*.

R.

Noticia sensacional

¿Van enterarse,
no fa molts días,
d'un tétrich parte
sensacional,
que demostrava
mil picardias
ab una barra
fenomenal?

¿Tot lo que passa
volen que 'ls diga,
per certas trampas
descobrir bé?
vaig ab catxassa,
pro, ningú riga,
que no és guassa
lo que 'ls diré.

Telegrafiada
fou la noticia
de que l'Espanya
prest morirá,
mitj devorada
per la cobdicia
de gent estranya
d'un punt llunyá....

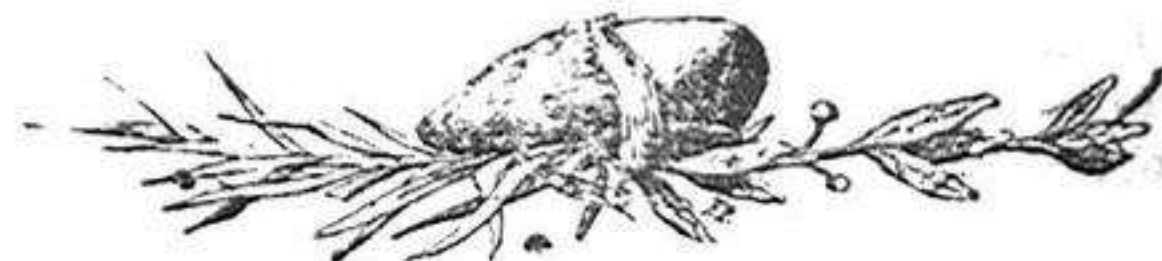
Y 's diu que.... vaja;
que nostra terra
es envejada
de Portugal....
¡ves quina barra
la d'Inglaterra
ab tantas ganas
de fernos mal!....

¡Quins tarambanas
tan *éll* com *élla*!
ja s'acompanyan
ben dignament;
quan entri á *cassa*,
l'aytal *parella*.
deurá emportarsen
bon escarment.

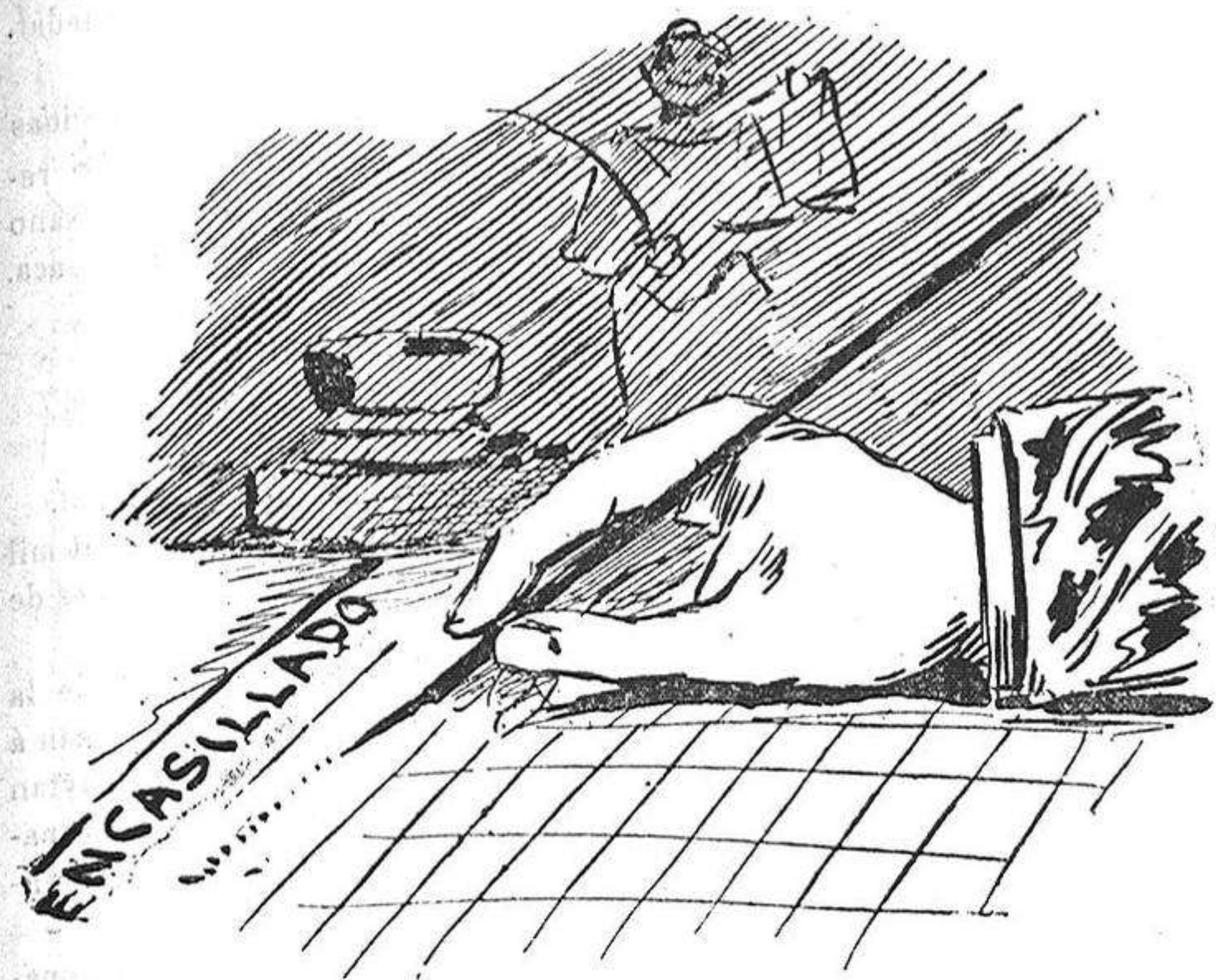
Porteu catxassa;
no aneu depressa;
feu madurarne
vostre cervell,
que ja l'Espanya
son cap adressa
per deixá 'ls lladres
en sense pell.

Y, quan la forsa
del pal brandóli
ben castigada
com se mereix,
la *gent extranya*
cal que tremoli,
si de la Patria
vol un *esquix*....

P. DE LAS P.

Unió... y aygua calenta

Quan la «Unió dels catòlics»
vulgui anà á las eleccions.
¿També farà tupinadas?
¿Valdrán recomedacions?

Diu el periódich republicà de més circulació d'Espanya:

«La República francesa es un régimen prostituido. A ella se sacrifican el honor de los ciudadanos y la prosperidad de Francia. Ella es y ha sido origen fecundo de infinitos escándalos, de robos incalificables, de bajezas indignas. Eso de condenar de tal modo á un inocente, no lo hubiera hecho la más absoluta de las monarquías. Francia pagará los crímenes de esa República, causa del asqueroso Panamá, de la venta de empleos, de las iniquidades cometidas contra Dreyfus... La República ha sido prostituida á los ojos de Europa entera, y la bandera tricolor ha sido deshonrada y cubierta de mierda (sic).

—Un redactor del *Heraldo de Madrid*, republicà, ha dit mil pestas d'en Brañas, perquè aquest atacà á las Institucions al Congrés de Burgos; causa: pochos dies avants havia estat sospés aquell redactor per un catedràtic amic d'en Brañas, al presentarse á examinarse en una Universitat. En Rubau-Donadeu, diputat republicà, fou sospés de metafísica, fa tres anys á la Universitat Central. Aquest parell de botons demostren: 1.er la il·lustració dels progressistas republicans; 2.^{on} el perquè de certes campanyas contra eminentíssims sabis catòlics.

—Diu *El Globo*, entre altres porquerias: «Ser incrédulo es ser fuerte. La fe es para las almas sencillas; pero no es un lastre indispensable para un intelectual. En épocas de ignorancia, la fe, que significa ceguera, ausencia de análisis, falta de sentido crítico, es exaltada por todos los medios. Un pensador carece de fe. No la necesita. Se es fuerte ó por el cerebro, ó por los músculos. La fe, síntoma de candor, no es negociable en esta vida.» Consti que aquest diari diu cada dia que es catòlic. Y cap Bisbe l'ha prohibit. Y *vamos anduviendo*.

—Diu que, á causa de la donació d'un milió que feu la Regenta, la remesa que ha enviat aquest mes la il·lustre extranjera al Banch de Londres no es tant

crescuda com els demés mesos. No responem de la noticia. Pro si que responem de que en els Presupostos hi ha una cantitat per las atenciones imprevistas y un altre per los gastos secretos. Y no 'ns fiquem en més honduras. Hi ha moros á la costa.

—*La Publicidad* y demés periodichs democra-republich-possibili-estafadors, critican al Bisbe de Córdova per haver tractat á n'en Castelar d'ignorant. El Bisbe prová lo que digué d'en Castelar. Y *La Publicidad* no 's pren la pena de provar res de lo que diu. Se coneix que necessita 'l temps pera insultar, timar y fugir com un cobart. Y al mateix endemà *La Publicidad* mateixa deya que 'n Castelar no més havia desfet la Historia de Espanya. Y que sols creyan en ell (Castelar) los viejos chochos como Clarín. ¿Quien compra un lío?

—*El Filipino Libre*, órgan dels tagalos y enemich irreconciliable d'Espanya, ha felicitat á n'en Morayta per sa elecció de diputat. Sense comentaris.

Puetadas

Els regeneradors están de sort. Lo que no pogueren lograr ab l'escusa de Mossen Cardona, ho lograrán ab motiu de la inauguració del Centre Catalá de Sans «Los Segadors».

Fora garantías constitucionals, y fora romansos. Aquí lo que convé es posar la mà sobre del que 'ls dongui la gana.

Sobre tot sobre 'ls carlistas.
Aquí, aquí está la madre del cordero.
Pero, no es probable que eviteu res.
Y si no, ja veureu.

Voldriam saber quant cobra 'l *Noticiero* per la propaganda ministerial que fa ab motiu de la resistencia dels gremis al pago de la contribució.

Perque, sápigam els lectors qu'en Mencheta no fa may se de franch.

Una vegada, per 60 pessetas, va deixarse dir desde las columnas del seu periódich, qu'era un guillat.

Juheu mes tremendo no es possible trobarlo ni entre 'ls que assotaren á Cristo.

Tot son quartos per ell.

Y Escanya-pobres, ningú com ell.

Escolteu una mica, qu'es historia pura:

Don Paco te á Madrid á son germà al frente de la agencia Mencheta, ó li tenia al menos.

Els reporters de Madrid van tots los días á la Presidencia pera recullir las últimas impresions de la tarde.

Al sortir un día del despatx en Cánovas, es topá ab el reporter de la agencia Mencheta. Era la matinata d'un día d'hivern crudelissim. El pobre reporter, sense abrich, tremolant de fret y estropellat com un miserable, apenas tenia esma per apuntar las impresions del gefe del Govern.

En Cánovas, compadit d'aquella pobre criatura, l'invitá á que entrés al seu cotxe, y l'acompanyá fins devant de la agencia Mencheta. Li doná un bitllet de 50 pessetas pera que 's comprés un abrich, y li digué:

—¿Quant te dona en Mencheta, que vaigis fet un perdut?

—Vuyt duros mensuals.

—¿Pero... es possible?

—Sí, senyor President.

En Cánovas s'arrenca un altre bitllet de 50 pessetas y l'allarga novament al infelís.

L'endemà, en Cánovas cridá á Mencheta al seu despatx y li digué:

—Li participo, que si d'aquí endavant no envia als seus dependents mes decenment vestits á la Presidencia, ordenaré que ja may mes en cap Ministeri donguin noticia de cap classe á la agencia Mencheta. Lo que vostés fan ab sos dependents es una iniquitat.

L'endemà ¡Jesús, María, Joseph! en l'agencia Mencheta tothom ballava d'alegría.

El gefe 'ls havia participat que desde 'l següent mes, se 'ls aumentaria 'ls sous de..... un duro mensual!!

Deu tinga misericordia dels explotadors de las necessitats del proxim.

Per guapo y de qualitats, l'alcalde de Manresa.

A quest bon senyor se lideu haber atravesat al coll nostre folleto titulat «Catalunya Autònoma», quan prohibí que 's vengués pe 'ls carrers de dita Ciutat.

El número d'estupits es infinit, en aquesta vall de llágrimas.

No sabem á qui es degut lo comportament d'aquell *Monterilla*, pero suposem que la caspa polaviejista abunda en aquella població.

La Renaixensa ha caigut á la rateta.

Volem dir qu'ha sigut denunciada.

Pintava massa al viu lo succehit á Sans ab motiu de la inauguració del Centre «Los Segadors» y ¡pata-plaf! ha caigut sobre d'ella la mà de nuestro hermano senyor Sanz y Escartín.

Sentim de veras el contratemps de *La Renaixensa*.

Un gros número de militars aná al ministeri de la Guerra en manifestació, pera demostrar al borni Polavieja que en cap manera debían fer economías en el ram de guerra.

Y con tan fausto motivo, já 's creya en la proximitat d'un cop d'Estat.

Bon cop de fals
General de camama,
Bon cop de fals.

Fa tres ó quatre días que la premsa deixa tranquils als carlistas.

Hasta que torném á las andadas.

Pro per si acás se'n descuidan,
ara jo 'ls vull advertir
de que tots, tots los carlistas
s'alsan... cada dematí.

Se diu que 'ls concejals de Barcelona (els polítichs) pretenen fer la llesca al Sr. Robert, obtenint á ordres de Madrid.

Siga l'enhorabona, senyor Alcalde.

Y mereixerá encare mes aplausos, el día que, convencentse de que es imposible la formalitat y la honradés entre lliberals, clavi la vara entre cap y coll de qui va donarli.

Que busqui pillos que vosté es massa honrat per fer certas cosas.

Carta del P. Corbató

AL EMMO. SR. CARDENAL SANCHA

«Eminentísimo y reverendísimo señor: Días ha que van brotando por muchas partes, sin que me cause sorpresa alguna, las «graves consecuencias para la persona del autor», que prevé en los núms. 7 y 8 de *Los consejos del Cardenal Sancha*. En la parte de ellas que ahora hace al caso, ninguna participación tiene V. Ema. Revdma; pero le interesa bajo uno de sus aspectos, de forma que me obliga á tomar la pluma para quitar á más de cuatro todo pretexto de seguir manifestándose escandalizados.

Dicen unos que escribí el tal folleto por vengarme de V. Ema. Revdma.; otros que por darme tono y hacer hablar de mí; otros que usé de un lenguaje irrespetuoso y violento; y no pocos fundan mil cargos más en una noticia publicada por tres ó cuatro periódicos, según la cual se refieren á mí los calificativos de la carta, dirigida por Su Santidad á vuestra Ema. Revdma.

En cuanto á esto último, bástame indicar que dicha carta censura á los «católicos de ordinario legos y desprovistos de toda autoridad», que sin derecho ni luces suficientes se entrometen á juzgar en estos asuntos, cosa que yo mismo he tenido que lamentar en más de dos ocasiones.

Respecto de lo demás, conviniendo en todo cuanto quieran sobre mis indiscreciones y falta de tacto, protesto contra lo que se dice de mis intenciones. Tal afán tengo de venganza, de darme tono, etc., etc.; que en cuatro largos años no me valí de ningún pretexto; y ahora apenas comenzaron á formularse estas acusaciones, rogué al amigo que costó la edición del folleto, y hace pocos días se lo repetí, que una vez cubiertos sus gastos, «retire los ejemplares en circulación y los guarde para envolver especias.»

Como se ve por lo indicado, fácil me sería reducir á polvo todas esas malévolas insinuaciones; pero no siendo mi defensa lo que importa, sino quitar al escándalo todo pretexto real ó fingido y puesto que todas las censuras se reducen á un terreno personal que deja intacto el de las doctrinas, declaro:

Que sin retractar nada de éstas mientras por la Santa Sede no sean reprobadas, retiro de mi folleto todo cuanto bajo algún concepto aparezca injurioso para la dignidad de vuestra Ema. Revdma., ó parezca faltarle al respeto ó dudar de su rectitud de intenciones, y humilde y sinceramente pido perdón, tanto á vuestra Ema. Revdma. como á los que se han escandalizado de cualquier frase injusta que se me hubiere deslizado por inadvertencia.

Mucho he tenido que sentir por negarme tenazmente á pedir perdón á otros u otras, prefiriendo morir de hambre á cometer semejante indignidad: no tratándose ahora de verdugos de mi patria y enemigos de mi fe, sino de un príncipe de la Iglesia, cuyas intenciones siempre he respetado, hasta en los hechos de todos sabidos, pido perdón tanto más leal y espontáneamente cuanto que ya en la *Carta Prólogo* escribí estas frases que mis censores no tienen presentes:

«Tengo el corazón amargado, ya por la triste necesidad de escribir este libro...—Aquí me tiene V. Ema. pegando al yunque con repugnancia ¡con gran repugnancia!... Obro por un deber de vocación que me encadena, haciéndome llorar de pesadumbre.—El tiempo no me permitirá castigar el estilo ni templar la natural dureza de mi expresión con fórmulas rebuscadas.—Si á ésta (á la caridad) faltase algunas veces, atribúyalo V. Ema. á falta de tacto, no á mala voluntad, que no existe, no, pues para esto no necesito lastimar la verdad ni la justicia.»

En resumen: si autorizado por la libertad católica y dignidad sacerdotal, puedo en algunos casos discutir hechos y doctrinas, no puedo discutir conciencias, y menos tratándose de un Cardenal que ha merecido ser elogiado por León XIII.

Besa con todo respeto el A. P. de vuestra Ema. Revdma. su humilde capellán y devoto servidor en Cristo.

JOSÉ DOMINGO CORBATÓ,
Presbítero.

París, 23 Septiembre, 1899.

LA CREU PINTADA

—Oh quina creu més pesada; no 's pot soportar...—deya en Roch al Sr. Rector.

—¿Y quina es aquesta creu tan gran que tens? Perque jo, la veritat no la veig. Ets jove, fort, tens salut, ets soltè, treballas la major part del any, no tens enemichs...

—Y no tinch un quarto... no tinch dinés y 'l no tenir dinés es la creu més gran que pot haber; la creu més pesada que 's pot dur; y jo la porto sempre á sobre, la porto sempre ab mi y no me la puch traurer de sobre y 'm pesa y 'm contrapesa.

—Vaja, no 't creya tan tonto y mal cristiá y sobre tot tan flach que no pogueses portar una creu tan

lleugera com és no tenir diners, tenint com tens salut y treball.

—Salut y treball sense diners es morir-se... morir-se de veritat.

—Vaja no exageris,—li digué 'l Rector—y pera que vegis lo cobart qu'ets te dich que es més facil de portar la creu que portas, que no pas una creu que jo 't pintaré á l'esquena.

—Está de borma avuy, senyor Rector.

—No es pas broma. Parlo seriament. ¿Quant guanyas lo día que treballas?

—Sis rals.

—Donch jo t'endonaré vuyt cada día y no treballarás, no tindrás res més que fer, que passejar pels carrers y plassas del poble ab las mans á la butxaca pero portant á l'esquena una creu que jo 't pintaré ab guix. Y ja veurás, Roch, ja veurás com al altre día vens y 'm dius: Sr. Rector eixa creu 'm pesa més, molt més que la creu de no tenir un quarto.

—¿Quan me la pinta?—digué 'n Roch que ja se li feya la boca aygua al pensar en las dos pessetas diarias sense tenir de treballar.

—Demá que's Diumenje.

—¿Y demá 'm donará ja las dos pessetas?

—Sí, home, sí.

—Hasta demá, donchs.

En efecte, al altre dia avans de dir missa major aná 'n Roch á cal Rector, ab lo seu gech negre posat; lo Rector li va fer ab guix una creu de ratllas groxudas que li agafaba tota l'esquena. En Roch reya...

—No riguis—digué 'l Rector—ja veurás com eixa creu 't pesarà més que la de no tenir quartos.

Y 'n Roch se'n aná á l'Iglesia y entrá per la porta major. Apenas s'agenollá se li acostá un amich y li diu:

—Roch, portas una creu á l'esquena.

—Ja ho sé.

Comensá la missa y al ser al Evangeli una vella que tenia al costat li digué:

—Roch, portas dos ratllas blanques á l'esquena.

—Está molt bé—digué 'n Roch—deixilas estar.

S'acabá la missa y al sortir se li acostá una vehina y le diu:

—Noy, ¿que's aquesta creu que portas pintada?

A vosté rés l'importa, contestá 'n Roch tot empipat.

—¡Oh!—digué la vella—jo creya ferli un favor.

—Es posible—murmurá 'n Roch—que tothom s'hagi de ficar ab mí si porto una creu á l'esquena? Ja comenso á enfadarme.

—¡Apa noy!—li diu un amich—vas guapo ab aquesta creu á l'esquena, ¿qui te l'ha pintada?

—Qui li ha dat la gana—cridá 'n Roch ja enfadat. L'amich se 'n aná molt serio.

En Roch no estava gayre conforme ab las duas ratllas; la mosca li comensava á pujar al nas; lo rescort de las duas pessetas lo sostingué: tot xano, xano e 'n Roch se'n aná á la plassa. Al arribar va esser la bronca.

—¡Ep! ahont vas—li deya un.

—¿Vols un respall?—cridava un altre.

—¿Que pesa molt?

—¿Vols un Cirineu pera que t'ajudi?

—Que la dús pera que no se t'emporti 'l dimoni?

Y efectivament, al Roch se l'emportavan cent mil millons de dimonis y suava 'l fetge ab lo sol pes de una creu pintada.

Áxis estava la cosa, quan un pillet crida ¡al de la creu! y un altre ¡al boig de la creu! y comensan á agafar pelas de patatas y tronxos de col y empaytan al Roch que comensa á correr, perseguit per la canalla y pels goscos que li mossegan las cuixas y li trencan los pantalóns.

¡Al boig! ¡al boig!—cridavan—y com una turbona-da, passaban pel carrer tirant al pobre Roch no ja pelas y tronxos, sino pedras que li fan alguns trenchs y xiribechs; fins que al últim arriba 'n Roch á la rectoria, entra dins, tanca la porta y 's deixa caure sense esma sobre una cadira cridant:

—Sr. Rector, no vull portar mes la creu: no vull dos pessetas ni dos duros, ni cinch, ni deu; em pesa la creu, em pesa més que si fos de plom.

—Veus—li diu ab carinyo 'l Rector.—No 't deya que aquesta creu 't pesaria més que la de no tenir quartos? Conformat ab la voluntat de Deu, conformat ab la creu que ell t'ha enviat ja que es menos pesada que aquesta que jo t'he pintat.

—Es veritat—contestá 'n Roch—borrim la creu de guix, bórrila: que jo no la veji y li prometo conformarme ab la creu que Deu m'envia sino ab alegría, perque no soch sant, al menos ab cristiana resignació.

CORRESPONDENCIA

A. B., Seu d'Urgell: gracias de l'advertencia, pero s'ho mereix de debó.—M. A. S., de Riosa; pot enviar l'import en sellos de correu.—J. N. C. de Ribarroja; queda suscrit desde 1.º d'Octubre y preferim ens envihi sellos de correu.—Rvt. M. R; cada hù opina com li plau. Si vol discutirho publicamet, podém ferho, y veurém qui te rahó. Tot lo demés es aigua calenta.

ZUMALACARREGUI

(CONTINUACIÓ)

ment ab la derrota com una peripecia inevitable del gran triumpfo final que esperavan, y que, á la postre, conseguiren.

Mentres la massa de la nació, y els *Rectors del Camp* al devant d'ella, lluytavan y morian per la patria y per sas tradicions, los lliberals, amagats á Cádiz y guardats allí per nombrosas tropas inglesas y espanyolas, escribían en un Códech (que avants de escriure 'l apellidavan immortal) tots los principis lliberals de Fransa é Inglaterra; y junt ab las raprodias d'alguns poetas, els retalls d'alguns philosoph y las sortidas d'aquells andalusos, formaren una *barreja*, que ni podia ser aplicada á Espanya, ni compresa per la generalitat del país. Y si no molt llestos anaren los lliberals en la confecció de sas lleys, menos hi anaren en los medis que 's procuraren pera aclimatarlas á Espanya. Res podian esperar del poble, perque el poble era hostil á sas doctrinas; algo y hasta molt podian esperar de la aristocracia y del clero; pero foren polítichs tan hábils y diplomátichs, que posaren un art exquisit en ferse malveurer del clero y de la aristocracia. Prengueren á aquesta sos privilegis, al clero la possessió pacífica de son cultu; perseguiren al Episcopat, predicaren doctrinas cismáticas y heréticas, se burlaren de la omnipotent classe sacerdotal...

¿Qué pensaren sobre tot aixó los *Rectors de Camp*? Es probable que ni s'interessin de lo que passava á Cádiz, mentres los lliberals espanyols eran aplaudits en nostre Parlament (1) y las més espirituals senyore-

tas del Comptat de York componían hermosos versos en honor d'Argüelles y M. de la Rosa, es lo cert que en las planuras ibéricas se sabia molt poch de lo que passava á Cádiz... Tenían feyna en matar francesos y á fe que ab aixó sol ja n'hi havia bastant pera matar el temps.

Acabá la heroica guerra, torná Ferrán VII el qual aborrint per igual á lliberals y realistas (partidaris aquells del modern sistema polítich, defensors aquets del sistema polítich reformat de la heroica Espanya mitj-eval) entregá 'l mando y els puestos als absolutistas, tercer partit format per lliberals que havían renegat de sas doctrinas y que desde llavors no tingueren altre voluntat que la del Rey, polítichs aduldors é indignes pera el qual l'historiador imparcial no pot guardar altre cosa que 'l despreci. També á Inglaterra hi ha hagut gentota d'aquesta calanya...

En 1822 acaudillaren novament los *Rectors del Camp* á la massa popular que protesta ab las armas á la ma de las tiranías y exaccions d'uns gubernos que 's deyan lliberals y que caigueren en 1823 entre 'ls xiulets de tots los espanyols honrats. El partit realista lliurá al Rey en aquesta ocasió d'un cadals cert, d'un fi semblant al de son august parent Lluís XVI de Fransa. El Rey, ingrat, allunyá del Govern, com en 1814, als únichs que s'identificavan ab el poble, als realistas, tornant á entronisar al partit absolutista, als que no tenian altre lley que la voluntat del Monarca. Y veyent al fi 'ls realistas la indignitat y vilesa d'aquell Rey, lluytaren ja en 1828 per entronisar á Carlos V, germá del Monarca y hereu de la Corona, mentres no tingués el Rey descendencia masculina.

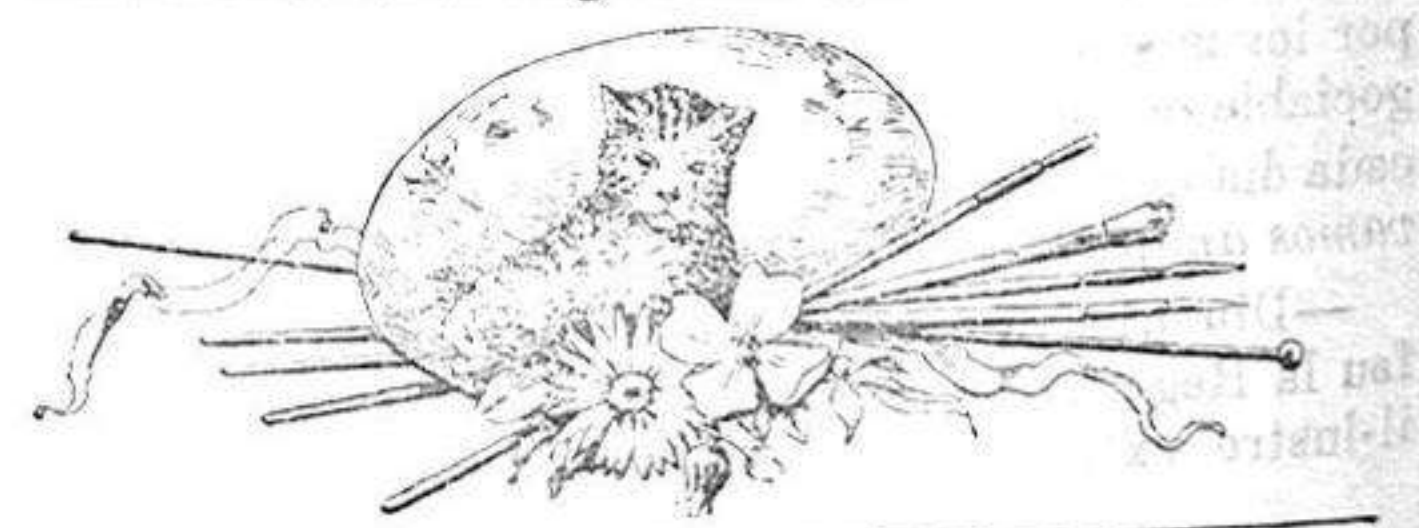
Pro Ferrán VII, casat al fi ab una Primpcesa llibe-

ral, y ell mateix viciosíssim y absolutista, no volgué entendre ab los realistas, dignes é incorruptibles, fentho ab los lliberals, per agradar als quals, cambiá per sí y ante sí la *Lley de Succesió*, despótica y autoritariament, sens consultar á Corts ni corporacions, donant vida, ab aqueix acte miserablement absolutista, al partit lliberal isabelí, que, predicant llibertats y democracia, tenia, com se veu, son origen en l'acte més despótich. Los absolutistas, los que no tenian altre voluntat que la del Rey, havían ja rebut el Sant y Senya. El Rey se declarava pels lliberals; ells, aduldors, seguien al seu amo, juntantse en un sol los partits lliberal y absolutista.

El partit realista, despreciat per aquell Rey tant ingrat com d'inausta memoria, se conngué en tots sos membres. Morí el Rey (1833). La filla Isabel fou proclamada contra Lley. Cristina fou declarada regenta. L'exércit, el clero alt, l'aristocracia, desfilaren ab aire aduldor devant d'aquell Trono usurpat... Los *Rectors de Camp*, agitaren en el paroxisme del furor sos enormes sombreros de teula, exclamant ab veu potentia:

—Aixó no 's pot sufrir!

Llavors comensá la guerra civil.

Establiment Tipogràfic, Casanova, 13; Barcelona.

(1) Recordis que l'autor es anglés.